

FATRANČEK

2018/2019

č. 1

Autor Roman Beňo

Úvod

Milí spolužiaci,

prichystali sme pre Vás
ďalší diel nášho školského
časopisu Fatranček.

Dúfame, že sa vám bude páčiť.
Vytvorili sme nové stránky plné
zaujímavostí, na ktoré sa môžete
tešiť.

Vaša redakčná rada

Autor Adriána Turmanová

Zaujalo nás

Biela pastelka

Dňa 19.9.2018 prebehla v priestoroch našej školy verejná zbierka s názvom BIELA PASTELKA. Výnos je každoročne použitý na poskytovanie sociálneho poradenstva a sociálnej rehabilitácie, teda na financovanie aktivít, ktoré nevidiacim a slabozrakým ľuďom pomáhajú začleniť sa do bežného života.

...Biela pastelka...

Majstrovstvá atletiky Špeciálnych olympiád v Košiciach

17. september bol dejiskom 22. majstrovstiev atletiky Špeciálnych olympiád v Košiciach. Zo 120 športovcov boli piati z našej školy. A vôbec sa nestratili v dave, práve naopak. Získali popredné miesta. Niekoľkokrát získali zlato v behu, či striebro v skoku na diaľku.

22. Majstrovstvá Slovenska Špeciálnych olympiád v atletike

*17. septembra
2018
Košice*

Deň nepočujúcich

Dňa 20.9. 2018 sa v Žiline na Mariánskom námestí konala celoslovenská udalosť v rámci pripomenutia CELOSVETOVÉHO DŇA NEPOČUJUCICH .

Ludia s tričkami „USMEJTE SA PROSÍM” nám pripomenuli, že aj nepočujúci majú dôvod usmievať sa, skrz ich hendikep, ktorý pre nich neprestavuje žiadny problém.

Cieľom tejto akcie bolo, aby ich bežná verejnosť podporila, nielen finančne, ale aj psychicky.

Tomáš Belica, III.B SOŠ

SHOWDOWN

28.9. 2018 sa konal turnaj SHOWDOWNU v Olomouci. Zúčastnili sa aj žiaci SŠI.

Je to aplikovaný stolný tenis, ktorý je určený pre nevidiacich a slabozrakých. S hráčmi z Olomouca máme vytvorené skvelé vzťahy.

V kategórií žien sa umiestnila Ivka Vicenová umiestnila na 1. mieste.

Jedinou nevýhodou bolo to, že máme obmedzené zdroje. Keby sme mali viac sponzorov, tak by sme mohli pozvať viac hráčov zo zahraničia. Tým by sme zdokonalili našu hru.

Príďte sa pozrieť aj vy na tento šport, je dosť zaujímavý.

Ivetka Vicenová III.A
(Spísal Tomáš Belica, III.B SOŠ)

Dožinky

Naše každoročné Dožinky sme oslávili 5. 10. 2018. Šlo o kultúrne pásmo, ktoré malo našim žiakom pripomenúť, ako končila žatva a ako prebiehal koniec hospodárskeho roka.

Prednáška - Michal Zahornacký

17. októbra 2018 sme mali obohacujúcu prednášku, na ktorej nám Michal Zahornacký objasnil zákulisie a prípravu fotografovania umeleckého portrétu, ako ho fotografovať, ako pracovať s rôznymi modelmi, svetlom, technikou. Ozrejmil nám jeho spoluprácu s Danielom Hevierom na projekte Chymeros. Aranžéri sa mali možnosť inšpirovať rekvizitami, ktoré používa pri svojej tvorbe.

Olympiáda ľudských práv

17.10. 2018 sa v našej škole uskutočnila Olympiáda ľudských práv. Bola zameraná na vzdelávanie a ľudské práva v školách. Súťaž pozostávala z testu, ktorý obsahoval 30 otázok a otvoreného listu riaditeľke školy. Úspešné boli žiačky Ivana Štrkáčová a Erika Ďurdíková.

CELOSLOVENSKÁ SÚŤAŽ PRAKTICKÝCH ZRUČNOSTÍ A O ODBORNÝCH VEDOMOSTÍ

Dňa 24.10. 2018 sa žiaci 2.B, učebného odboru obchodná prevádzka, Štrkáčová Ivana, a Uríková Mária, zúčastnili pod vedúcim MOV Anny Tichej súťaže praktických zručností a odborných vedomostí.

Súťaže sa zúčastnilo 6 družstiev.

Úlohy: prebierka tovaru, darčekové balenie, váženie a meranie tovaru, teoretický test. Umiestnili sa na 3. Mieste. Pre žiakov to bola nová skúsenosť, ale aj zodpovednosť za prípravu na súťaž.

Spísala Ad'ka Turmanová

Dňa **6.11.2018** sa v našej škole uskutočnil prednes poézie a prózy - **Hviezdoslavov Kubín**. Členmi poroty boli: Dr. Júlia Mankovičová, Dr. Oľga Lenková, Mgr. Lucia Papcúnová a pani riaditeľka Ing. Mária Valjašková. Súťažilo sa v dvoch kategóriách.

Umiestnenie bolo takéto:

I. KATEGÓRIA - POÉZIA

- 1.miesto nebolo udelené.
- 2.miesto - **Terézia Bad'urová I.C**
- 3.miesto - **Adrián Gažúr I.D**

II. KATEGÓRIA- PRÓZA

1. miesto – **Richard Čaniga II.B**
2. miesto -**Diane Adamcová II.C**
3. miesto - **Ján Murgoš II.A**

Deň otvorených dverí

Už tradične mali návštevníci možnosť nahliadnuť do života našej školy pomocou výstav, prezentácií študentskej činnosti a rozhovormi. Okrem toho žiaci školy predvádzali ako vedia využiť teoretické vedomosti i praktické zručnosti vo svojom odbore. Prezentovali svoje úspechy, ale aj mimoškolskú činnosť.

Tento deň bol príležitosťou stretnúť sa nielen s vedením školy, vyučujúcimi, ale aj so žiakmi, ktorí našu školu navštevujú.

Viete, že je SŠI má tento rok výročie?

SŠI oslavuje 20-te narodeniny. Prečítajte si históriu našej školy.

Tomáš Belica III.B

História školy

Začala sa písať 1.7.1998, kedy bola zriadená a zaradená do siete špeciálnych škôl pod názvom SOU pre žiakov s telesným postihnutím (SOU TPM).

Školská brána sa prvýkrát otvorila 2.9.1998 pre žiakov, ktorí začali študovať v 2 učebných odboroch - aranžér a fotograf.

V nasledujúcich rokoch postupne pribúdali ďalšie učebné odbory. Dňa 2.9.2004 vznikla nová organizačná zložka školy, odborné učilište - OU, vzdelávajúca žiakov s mentálnym postihnutím v 7 učebných odboroch.

V školskom roku 2005/2006 bol zriadený školský internát.

SOU TPM počas svojej existencie viackrát zmenilo názov školy:

2008 - SOŠ pre žiakov s telesným postihnutím (SOŠ ŽTP)

2010 - SOŠ pre žiakov s telesným postihnutím internátna (SOŠ ŽTPI)

1.1.2014 Spojená škola internátna (SŠI)

Spísala Bronka Hlásniková, I.A

Tvorivé pero

Škola

Do školy chodím rád,
je tam aj môj kamarát.
Máme veľké triedy,
chýbajú nám kriedy,
lebo máme tabuľu
fixou kreslím machuľu.

Učitelia sú láskaví,
nemáme z ničoho obavy.
Oporou nám je majsterka,
tiež aj triedna učiteľka.

Žanetka Kadučáková

Stanislav Zajac, 1.A

Natália Mintáchová 1.A

Básnička o aranžéroch

My sme baby aranžérky,
milujeme všetky kvietky.
Aranžujeme kvety, listy
gaštany a plasty.

Ad'ka rada maľuje,
Zuzka radšej vystrihuje.
Lepidlo ma svoju pani,
je ňou Dani.

Veľmi nás to baví,
nemáme z toho obavy.
Koniec tejto básničky
dovidenia detičky.

Vytvorili žiačky II.A

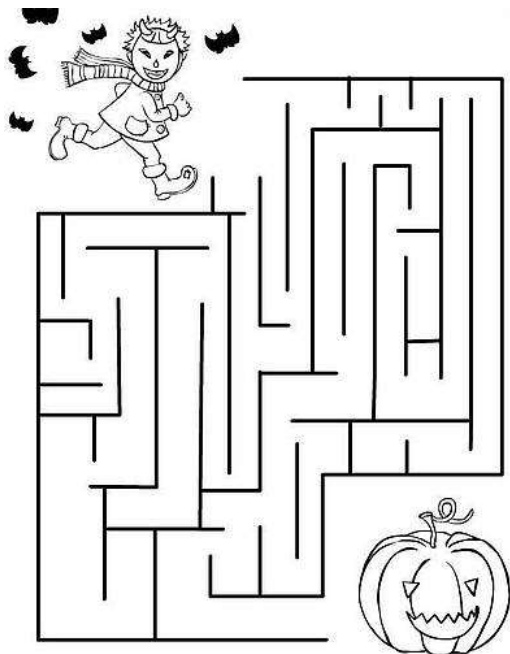
Daniela Volnová, Zuzana Škatuláková, Adriana Turmanová

Autor Veronika Bošková II.A

Stránky plné zábavy

Pomôžte nájsť chlapcovi cestu ku tekvici:

Nájdí nasledujúce slová:

OSEMSMEROVKA

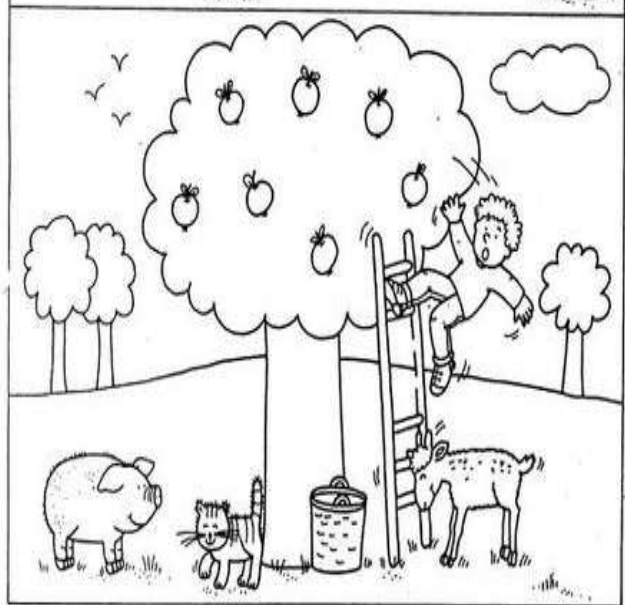
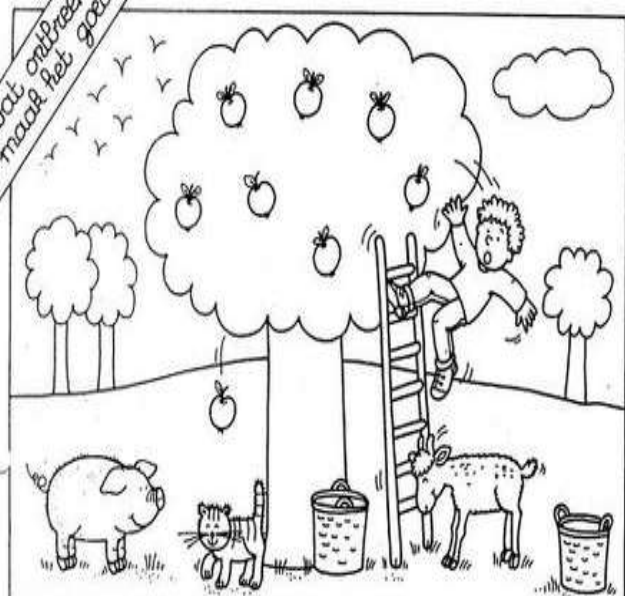
S	E	P	T	E	M	B	E	R	Š
M	S	O	M	A	A	L	O	K	Š
E	T	K	A	K	I	Š	O	K	R
S	R	N	D	J	R	K	D	Z	E
I	O	L	E	A	A	N	E	I	B
A	M	S	T	I	Á	B	Ň	M	Ó
C	E	E	I	T	S	I	L	A	T
Ň	H	R	U	Š	K	A	D	K	K
A	R	E	B	M	E	V	O	N	O

DEŤ, DEŤI, HRUŠKA
JABLKO, JESEŇ, KOŠÍK
LÍSTIE, MESIAC,
NOVEMBER, OKTÓBER
SEPTEMBER, SÚNKO,
STROM, ŠKŔ. ŠKOLA,
TMA, ZIMA

Nájdí 10 rozdielov

Wat má Prasek?
máča, heč, gredl.

Ježko zo šišiek

Ježko, ktorý je schovaný pod zafarbeným jesenným lístím, je predzvesťou blížiacich sa ranných mrazov novembra.

Na výrobu budete potrebovať: kartón, polystyrénovú guľu, tavnú pištoľ so silikónovými náplňami, píľku, ceruzku, nožnice, lepidlo, štetec, farby, šišky, polystyrénové guľôčky na oči, gaštan, rôzny rastlinný materiál, ktorý nájdete v prírode

Postup tvorby ježka:

1. Polystyrénovú guľu prerežeme na polovicu.

2. Na kartón si nakreslíme kruh, podľa polgule a vystriháme. Tavnou pištoľou nalepíme kartón na plochú časť polgule.

3. Z papiera spravíme kornútik, ktorý zlepieme a špic zastrihneme. Vznikne tak otvor na nos.

4. Kužel' oblepíme drevenou dyhou, tak ako vidíte na obrázku.
5. Nos vytvoríme tak, že do otvoru v kornútku vložíme gaštan, ktorý prilepíme.
6. Spojíme polystyrénovú polguľu a nos ježka. Všetko dobre prilepíme tavnou pištoľou. Lepidlo schne 1-2 minúty.

7. Na takto vytvorené telo ježka môžeme začať lepiť šišky. Šišky lepíme od stredu. Začínáme s najväčšími, menšie si necháme na vyplnenie priestoru medzi šiškami. Ježko tak bude pevnejší.
8. Prestrihneme malú polystyrénovú guľôčku. Tieto dva diely nafarbíme na čierne a nalepíme.
9. Ježka si zdobíme podľa vlastnej fantázie. Na ježka dekorujeme rastlinný materiál. Napríklad šípky, nafarbené listy, plody, malé jabĺčka, gaštany a podobne.

Film mesiaca

MEG Monštrum z hlbín

horor/sci-fi/ akčný film

Jason Statham hrá kapitána Teylora, ktorý pred pár rokmi musel opustiť svoju posádku na dne Mariánskej priekopy, keď na podmorskú stanicu niečo zaútočilo. Kapitán Teylor to po príchode do vedeckého ústavu prehlásil, že všetci pracovníci si mysleli, že je blázon. Teraz je to späť a vyzerá zo tak, že sa jedná o pravekého žraloka. Megatodona a Taylor dostane šancu znova sa mu postaviť. Má vôbec šancu proti najväčšiemu predátorovi zvíťaziť? To sa dozvieš, keď si pozrieš neskutočne dobrý film MEG MONŠTRUM Z HLBÍN. Tak na čo ešte čakáš?

Nikola Mikocziová, III.B

Čo pre mňa znamená kniha

Keby bolo čítanie olympijsky šport, mala by som zlato, lebo strašne rada čítam knihy rôzneho žánru.

Najnovšie čítam detektívky s názvom Sherlock Holmes. Je to super kniha od začiatku do konca.

Najviac ma zaujal spôsob, akým rieši problém, ktorý je zdanlivo neriešiteľný. Ale všetko závisí od povahy čitateľa a ak kniha čitateľa neosloví, tak nesplnila zámer. Podľa mňa správna kniha pohltí od prvej strany a je pohladením pre dušu čitateľa.

Lucka Capková, II.E

Predstavujeme PRAKTICKÚ ŠKOLU

S novým školským rokom k našej SOŠ a OU pribudla ďalšia škola. No ako keby sme ich nemali dosť! Máme, no takúto veru ešte nie. Predstavujeme vám úplne novú novučičku trojročnú **Praktickú školu**. Prví ôsmi prváci do nej zavítali **3.septembra 2018**. Praktická škola je typ vzdelávania pre žiakov, ktorí na úspešné zvládnutie OU potrebujú ešte trochu dozrieť alebo ich zdravotný stav nie je priaznivý pre každodenné mordovanie sa v dielni, či školských laviciach. Preto sa skôr

zameriavame na samostatné zvládnutie života v domácnosti.

Čo o praktickej škole hovoria jej žiaci? Denne sa venujeme čítaniu, písaniu a počítaniu v predmetoch slovenský jazyk a matematika. No učíme sa aj o ľudskom tele a jeho záhadách na hodinách zdravotnej výchovy. Keďže sa chceme doma zapájať naozaj do všetkých činností, učíme sa aj variť a piecť na hodinách prípravy jedál a výžive. Chodíme na nákupy do blízkej predajne potravín. Stihli sme už navštíviť Klientske centrum, kde sme si so záujmom prezreli výstavu pri príležitosti 20-teho výročia existencie našej spoločnej školy. Ani naše šikovné ruky nezaháľajú. Na hodinách remeselných prác sa učíme technikám spracovania rôznych materiálov. Už sme stihli pracovať s prírodninami (semiačka a strukoviny), modelovali sme z hliny a vyrábali z nej keramiky. Na ručných prácach pletieme, vyšívame. Budeme aj paličkovať a tkať, niektorým sa isto zapáči korálkovanie. Zapojili sme už aj do dvoch projektov a to Záložky

spájajú stredné školy a Arteterapia – nádej hendikepu. S pani učiteľkami sa učíme zmysluplne vyplňať čas a kreatívne tvoriť pre seba i potešenie blízkych. A ktože tie naše panie učiteľky vlastne sú? Sú to Mgr. Jana Ballová (poznáte ju z textilnej a ľudovomeleckej dielne) a Mgr. Margita Hrnková z cukrárskej dielne. Tvorila spolu dobrý tím a všetkých nás to s nimi veľmi baví.

Žiaci I. triedy PŠ (Daniela, Eva, Veronika, Júlia, Adam, Peter, Vladimír, Juraj)

Projekt Arteterapia – nádej hendikepu

Ak nevieš, ako zmysluplne zamestnať ruky, pusti mobil a vezmi do nich hrudu hlíny. Vytvor z nej čokoľvek. Zahraj sa na stvoriteľa a daj hline život. Toto sú hlavné slová poslania projektu Arteterapia – nádej hendikepu. Vďaka grantovej podpore **Nadácie VÚB** sa nám podarilo zakúpiť pec na výpal keramiky. Preto sme sa mohli stretnúť so študentami

Súkromnej umeleckej školy v Žiline so zámerom tvoriť.

Prvé stretnutie sa konalo na konci minulého školského roka v dňoch **18. – 19. júna 2018.**

Venovali sme sa príjemným arteterapeutickým aktivitám. Témami pre modelovanie boli hniezdo, totemové zviera a Pandorina skrinka. Bolo krásne sledovať ako **30**, spočiatku hlučných účastníkov, postupne ponorilo svoje myšlienky do hlíny a hlavným dorozumievacím jazykom sa stal dotyk. Nebolo nikoho, kto by sa nepohrúžil do hladkania, stláčania, stískania, šúľania, ohmatkávania hlinennej hrudy. Pár sprievodných slov Mgr. Jany Ballovej nenechalo nikoho na

pochybách, že práve teraz sa vedie rozhovor samého so sebou. A to v tichosti, i keď vo vlastnom vnútri slová zneli isto hlučne. Naše ruky nezaháľali, no ústa mali voľný deň. Aj ticho vie ohlušit'.

Niekomu by možno stačilo. No nie nám.

Ochutnávka tvorivých aktivít nás navnadila na ďalšie pokračovanie **19. septembra 2018**.

Osem žiakov praktickej školy sa stretlo so študentmi Súkromnej umeleckej školy v Žiline. Strávili sme spolu príjemné chvíle. Vytvorili sme tvorivé tandemy.

Témou našej tvorby bol darček pre seba, ako osobu, ktorá stojí najbližšie. Nie je vždy ľahké obdarovať samého seba. Chce to poznanie a mnoho vnútorných rozhovorov. Potešenie zo spoločných aktivít umocnil prísľub, že sa nestretávame posledný krát.

Ďakujeme ešte raz **Nadácii VÚB**, za podporu a možnosť stretávať sa cez hlinu s vonkajším aj vnútorným svetom.

Mgr. Janka Ballová

Zvieratá v prírode

„Človek ponížuje sám seba na úroveň zvierat'a, ak miluje len seba.“
Francois Fénelon

„Obráť svoju tvár k slnku a všetky tieňe padnú za Teba.“

Richard Bach

Cynthia Sárköziová

Ekokvíz

Decká, máme tu súťaž!!!

ODPAD

• Väčšina odpadu čo vyhodíme do koša je buď spálená v spaľovniach alebo uložená na skládkach odpadu. Skládky, ktoré sú najrozšírenejším spôsobom likvidácie odpadu, nielenže zaberajú stále viac priestoru, ale spôsobujú znečistenie ovzdušia, vody a pôdy, uvoľňujú oxid uhličitý a metán do atmosféry a chemikálie do pôdy a spodných vôd.

• Asi najstaršia zachovaná skládka na svete leží pri francúzskom meste Solignit. Pred asi 40 000 rokmi sa v okolí užiborí praviek lovcí. Pasienky tu končia strmým zrazom, pod ktorým sa našla rozsiahla, asi 2,5 m hrubá vrstva kostí divokých zvierat.

• Vo svete sa vyprodukuje 2 100 mil. ton priemyselných odpadov za rok, z toho 338 mil. ton (16%) nebezpečných.

• Ročne na Slovensku vyprodukuje približne 7 miliónov ton odpadu, z toho asi 40 % pochádza z oblasti priemyslu.

• Štatistiky z roku 2009 uvádzajú, že na jedného obyvateľa sme

vyprodukovali v priemere 322 kg komunálneho odpadu ročne (najviac odpadu vyprodukovali v Bratislavskom a najmenej v Banskobystrickom kraji). Ide o odpady z domácností, ktoré nás sprevádzajú v našom každodennom živote, ktoré vznikajú aj pri čistení verejných komunikácií a priestranstiev vašej obce alebo mesta – komunálny odpad.

• Množstvo odpadov z obalov neustále narastá, tvorí až 45 % objemu domáчих odpadov.

• Pri výrobe 1 tony hliníka vznikne cca 1,3 - 1,5 tony toxického odpadu.

• Recykláciou oproti výrobe z primárnych zdrojov šetríme energiu - pre jednotlivé suroviny to predstavuje percentálnu úsporu energie 87 % v prípade plastov, 95 % pri triedení hliníka, 74 % pri oceli, 70 % pri papieri a 25 % pri skle.

Zapojte sa do súťaže!

Poznáte ako sa triedi odpad?

Rozoznáte farby kontajnerov?

Zapojte sa do EKO súťaže.

Vyhodnotenie súťaže zverejníme v ďalšom čísle časopisu Fatranček.

Mgr. Aneta Elogová,
koordinátor enviromentálnej výchovy

Odpadové minimum

1. Jednotlivé spôsoby nakladania s odpadmi usporiadajte podľa hierarchickej úrovne. Ktoré uprednostňujeme pred ktorými?

Skádkovanie
Recyklácia
Minimalizácia
Spaľovanie

I.
II.
III.
IV.

Ako môžeme znížiť tvorbu odpadov? Uveďte aspoň 5 príkladov:

.....

.....

2. K nádobám na separovaný zber priradte ich farby:

PAPIER
PLASTY
SKLO
KOVY/TETRAPAKY
BIOODPAD

hnedá
červená/oranžová
žltá
modrá
zelená

3. Odpad v tabuľke roztriedte do jednotlivých nádob. Ktorý odpad sa nedá vytriediť a prečo?

a) igelitka, sáčky	h) plechovka z piva a koly	o) konzerva
b) záväzný pohár	i) škatuľa z mlieka	p) zhrabané listie, pokosená tráva
c) reklamný leták, noviny	j) stará skriňa	r) PET fľaša
d) zrkadlo	k) fľaša z ovčieho	s) tabuľa z okna
e) kancelársky papier	l) šupky z jabĺk a zemiakov	t) žiarivka
f) vinová fľaša	m) škatuľa z džesu	u) kartónová škatuľa
g) porcelán	n) obrazovka z televízora	v) obal z pudingu